

I.2. Ismeretkörök/tantárgyi programok, tantárgyleírások

(a tantervi táblázatban szereplő minden tanegységről)

Az ismeretkör: Cigánygyerekek oktatásának kérdései

Kredittartománya: 12 kredit

Tantárgyai: 1) Cigány gyermekek mentorálása 2) Szegregációtól az inklúzióig 3) Erőszakmentes kommunikáció, konfliktuskezelés 4) A szabadidő-szervezés módszertana

Tantárgy neve: Szegregációtól az inklúzióig SZP BA NEPTUNKÓD: BNSZPD2019, BLSZPD2019	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 20 % elmélet, 80 % gyakorlat	
A tanóra típusa: előadás és szeminárium, óraszám: heti 2 óra az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: esettanulmány, témakidolgozás, dolgozatok, esszék bekérése	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: - reflektív jegyzetek készítése	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Tantárgyleírás: A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat az integráció, a szegregáció, és az inklúzió fogalmával és ezen jelenségek a mai magyar társadalomban való megjelenésével. A kurzus során az interdiszciplinaritás - szociológia, kulturális antropológia, szociálpszichológia - kínálta elemzési szempontjai segítségével bemutatjuk a szegregáció, az integráció és az inklúzió lehetséges okait, tényezőit és hatásait. Kitérünk a legnagyobb hazai kisebbség, a magyarországi cigányság társadalmi integrációjának akadályaira. Sorra vesszük azokat a tényezőket, amelyek sok esetben sikertelenné teszik a cigány tanulók iskolai mobilitását és sikeres társadalmi integrálódását. Szó lesz a romák tágabb szociokulturális környezetéről, amely sok vonatkozásban kondicionálja a társadalmi szegregációt, és ennek hosszú távú hatásáról a hazai társadalomszerkezetben. Kiemelten foglalkozunk a struktúra és az egyén dinamikus viszonyával rámutatva, hogy a társadalom strukturális meghatározottsága hogyan befolyásolja a szegregáció, az integráció és az inklúzió lehetőségeit. Az alapvető etikai és jogi kérdések megértése és alkalmazása szintén a kurzus fő témaköre az érintett célcsoportok kapcsán. Továbbá az integráció kapcsán megismerkedünk hazai jó gyakorlatokkal is.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal	
Kötelező irodalom: 1. Stewart, Michael (1994): Daltestvérek. Az oláh cigány cigány identitás és a közösség továbbélése a szocialista Magyarországon. T-Twins - MTA Szociológiai Intézet - Max Weber Alapítvány, Budapest 2. Csányi Yvonne: Különtámogatás: Szegregáltan vagy integráltan. Elektronikusan elérhető:	

<http://epa.oszk.hu/01500/01551/00016/pdf/1081.pdf>

3. Fiáth Titanilla (2002): A magyarországi roma népesség általános iskolai oktatása. In: Babusik Ferenc (szerk.): *A romák esélyei Magyarországon*. Kávé Kiadó – Delphoi Consulting, Budapest
4. Hablicsek László (2007): A roma népesség iskolázottságának területi alakulása: tények és becslések. *Kisebbségkutatás*, 16. évf. 4. szám, pp.729-766.
5. Róbert Péter (1999): Egyenlőtlen esélyek az iskolai képzésben (Az iskolázottsági esélyek változásai az 1980-as évek végéig). in: Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és társadalom II.*, JPTE Tanárképző Intézet Pedagógiai Tanszék, Pécs, pp.41-64.
6. Liskó Ilona (2006): A hátrányos helyzetű tanulók iskolázottsági esélyei, *Educatio*, 2006/1. számában A megjelent tanulmány szerzői változata: <http://oitk.tatk.elte.hu/hu/node/40>
7. Bernát Anikó (2018): A magyarországi romák társadalmi integrációja a 2010-es években. In: Kolosi Tamás- Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2018*, Társaság, Budapest,
8. Csapó Benő – Molnár Gy - Kinyó L. (2009): A magyar oktatási rendszer szelektivitása a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok eredményeinek tükrében. *Iskolakultúra*, 19. évf. 3-4sz. 3-13.p.

Ajánlott irodalom:

- Lannert Judit (2018) Nem gyermeknek való vidék. In: Kolosi Tamás- Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2018*, Társaság, Budapest,
- Prónai Cs. (szerk.): *Cigányok Európában I. Nyugat-Európa*, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest,
- Prónai Csaba (2008): Kulturális antropológia és cigánykutatás. *Kultúra és Közösség*. 12. évf. 2. sz. pp.43-49.
- Kertesi Gábor (2005): *A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában*. Osiris Kiadó, Budapest
- Csányi Yvonne - Kerszty Zsuzsa (2009): *Inklúziós tanterv és útmutató a Magyarországi pedagógusképzés számára*. Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Budapest.
- Neményi Mária - Szalai Júlia (2005) (szerk.): *Kisebbségek kisebbsége: A magyarországi cigányok emberi és politikai jogai*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest
- Majtényi Balázs – Majtényi György (2012): *Cigánykérdés Magyarországon 1945- 2010*. Libri, Budapest
- Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona (2002): *Cigány gyerekek az általános iskolában*. Ú.M.K, Budapest
- Fórray R. Katalin - Hegedűs T. András (1988): Tradicionális családi nevelés és iskolai magatartás egy innovatív cigány közösségben. *Pedagógiai Szemle*, 2. pp.124-137.
- Granovetter, Mark (1991): A gyenge kötések ereje. A hálózat elmélet felülvizsgálata. In: Angelusz Róbert – Tardos Róbert (szerk.): *Társadalmak rejtett hálózata*. MKI, Budapest, pp.371-400.
- Erőss Gábor – Kende Anna (2008): *Túl a szegregáción – Kategóriák burjánzása a magyar közoktatásban*. L'Harmattan, Budapest ISBN: 978 963 963 236 143 7

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az elmélet és a gyakorlat összefüggését, szintetizálni tudja elméleti és gyakorlati ismereteit.
- Ismeri a szociálpedagógia színtereit, a szociálpedagógiában alkalmazott munkaformákat, módszereket.
- Módszertani tudással rendelkezik, átlátja a szociális szakma innovációjának lehetőségeit.

- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.

- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

b) képességei

- Képes a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, és szociális szolgáltatásokat nyújtó, valamint nevelési intézményekben szociálpedagógiai szakmai munka végzésére, az elsajátított társadalmismereti, pszichológiai, jogi, igazgatási, egészségügyi ismeretek és alapelvek alkalmazására.

- Képes a különböző helyzetű gyermekek, fiatalok és csoportjai, családja, valamint pedagógusai számára szakszerű szolgáltatásnyújtásra a nevelés, oktatás, szabadidő-pedagógia, szociálpedagógia, szociális munka korszerű eszközeivel, továbbá ezeknek a folyamatoknak a tervezésére, kivitelezésére és elemzésére.

- Képes a szociális szakmai tevékenységhez szükséges prevenciós és problémakezelő módszerek, technikák hatékony és innovatív alkalmazására.

- Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.

- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.

c) attitűdje

- Munkáját kapcsolatteremtés- és fenntartás, konfliktusmegoldási készség, lokális és globális problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.

- Emberi kapcsolataiban humánus és etikus magatartású, szakmai feladatainak ellátása során a szociális munka etikai kódexét betartja.

- Ismereteit empátiával, toleranciával, rugalmassággal, kreativitással alkalmazza.

- Felelős és kezdeményező szerepet vállal az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveinek és gyakorlati kontextusba átültetésének, a szakmájának és a közösség érdekeinek szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmai és szakmaközi együttműködés során felelősségteljesen jár el.

- Önálló, konstruktív és erős érdekérvényesítő az intézményen belüli és kívüli szakmai együttműködések során.

- Képviseli a szociálpedagógia módszereit, ismereteit. Adekvát esetben felelősségteljesen képviseli szakmai szervezeti egységét.

- Felelősséget vállal az egyénekkal, csoportokkal, közösségekkel végzett szociálpedagógiai tevékenységért.

- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő digitális ismereteit, készségeit, képességeit fejleszti, és új kompetenciákat sajátít el.

- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét.

- A szakterületén belül az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveinek megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja, a környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelem ismereteit szakszerűen és felelősséggel alkalmazza.

Tantárgy felelőse: Dr. Elekes Györgyi, Ph.D. főiskolai docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató: -

